

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИСЧ. 34. (51) | **ЛЬВІВ** | ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ. | **ЛУЦЬК** | Рік II.**ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ**
місячно 1 зл. 40 гр.
В Америці річно 4 долари.**АДРЕСИ:**„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.
„НОВИЙ ЧАС“ Луцьк, вул. Бол. Хороброго 36.**ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ**
місячно рівновартість 15 кор. чев.
одно число 1'50 кч.

Німецько-совітська сварка.

На Холмщині кипить.

На день 8. мая призначено передання православної церкви в Спасі — Полякам. Селяни зібралися довкола церкви

Українські послы явилися у през. міністрів Грабського і домагалися цофнення розпорядку. Грабські відмовив цьому домаганню. На місце виїхав відділ поліції. Рівнож послы виїхали до Спаса.

Вже банкрутують

польські банки у Варшаві в наслідок „санаші“. Кілька банків оголосило вже банкруцтво. Пророкують, що за місяць більша часть банків піде в дубину.

През. Войцеховекі

уласкавив засуджених на смерть терористів Багінського і Всчоркевіча — польських офіцирів. Першому замінено кару на доживоттє, другому на 15 літ тюрми. Але вони довго сидіти не будуть. Їх хочуть виміняти совіти за Поляків, яких замкнули большевики.

Совіти ждуть

від Німиччини перепросан за ревізію в совітській місії в Берліні. В Москві з приводу тої події панує на Німеччину сильне обуренне.

Дива звіринного світа.

Яйце крокодила, який, як підросте стається небезпечним і для найсильнішого чоловіка — міститься на долоні.

В імени Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокураторії, що зміст часописи „Новий Час“ число 29. з дня 17. цвітня 1924 в артикулі 1) „Нехай ошине нас чаша сія“ а) другий уступ, б) уступ від слів Нищительська пожежа до ратунку ц) від слів включно до кінця статті. 2) „Проф. Галуциньського завішено р урядуванню“ останній уступ. 3) „Листи з Полісся“ між просторах а про те. 4) „Університетська анкета“ від сенати до кінця б) третій уступ. 5) „Волинське безголове“ між як раз Волинь а сьогодні б) „Огляд світових подій“ в останній нотатці від що і без до кінця містить в собі ество ад 1) злочину з §§

65. а 98 б) к. з. ад 2 злоч. з 305 к. з. ад 3 злочину з 65 з. к. ад 4) з 299 ад 5-6) з § 65 з. к. узнав доконану в дни 15. квітня конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно в найближньому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягас за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ex 1863. а іменно засудження за переступство на гривну до Мп. 4,000,000. Львів, 11. квітня 1924.

(Підпис вечткій).

Біда з бідою.

Якби не поляки і їх газети, то ані ми, ані ніхто чужий не знавби, що ми для Польщі біда, що з тою бідою Поляки мають біду. Бо нам про це не вільно писати. Пан прокуратор вилиже таке писання на чисто, чистенько і сліду не лишить ніякого. Але полякам, то со іннего. Їм вільно писати про всьо, навіть і про нас. І пишуть вони, говорять, сваряться, б'ються, розпинаються. А всьо за нас і через нас. Якби так нас не було під Польщею, то поляки малиби о 99%, менше клопоту. А все таки нас держуть. Чому? Бо Польща, як заявив її президент, може бути лише великим моцарством. А „моцарством“ без українських земель Польща бути ніяк не моглаби. А з ними? Хоче бути... Но від „хочу“ до „бути“ то дуже далека дорога. — А тимчасом за то „хочу“ треба платити. Платить Польща не лише клопотами, які взяла собі на здорову голову але і грішми. Військо держи, поліцію зміцнюй, хмари агентів оплачуй тай ще вислухай до того всього якихось там заграничних дипломатів, які як говорять з польськими дипломатами то відразу про „національні мнейшосьці“ питаються. „А ми чули що їм у вас не дуже то добре поводитьься“ тай тиць під ніс, то бл. п. Бесарабову, то переслідування університету, то польонізацію шкіл, то відобрані церкви

на Волині і Холмщині, то кольонізацію. А польські дипломати червоніються і заперечують. Кажуть, що все те неправда, що нам, як в раю ведеться. Та, до часу збанок воду носить. Брехати все неможливо: треба часом і признатися до тих всіх гріхів, про які вже і воробці співають.

І є такі, що признаються. Кажуть вони, що зле дється, але по напраті скарбу будуть поляки направляти і справу національних меншостей.

Таке вони говорять і, щоби показати перед світом, що ніби щось в тім напрямі роблять, скликають великі комісії, комітети, про наради яких польські газети пускають в світ кільометрові відомости і в той спосіб і дальше блахманять заграниці очі. —

Але і у нас таке поступованне може когось збаламутити. Гарні слова пана Тугута, чи якогось другого „приятеля“ може дехто взяти за добру монету і звязувати з тим певну надію на зміну польської політики супроти нас.

„Незжана земля“.

III.

Ця „незнана земля“ ставить і перед нами дуже тяжкі питання. Сьогодні ми приміром не так багато говоримо про ту саму землю, як про тих, що її заступають в польськїм соймі. Так воно здається повинно бути: які представники, такі й повинні бути ті, хто їх післав себе представляти. І загально говорячи, воно так і є: хаос там і хаос тут. Але в подробицях воно дещо та не так. Про представників ми вже дещо писали, а тепер погляньмо на місця.

Ми сказали, що народ наш темний, а вже з цього, само собою напрашується — він убогий. Одно й друге є так тісно з собою звязане, що наш народ пустив це навіть в поговорку: чого бідний? — бо дурний. А чого дурний? — бо бідний. Як наслідок цього — брак організацій, брак свідомости своєї чисельної й духової сили, брак від-

порности навіть на незаконні кривди, слабкий розвиток одинокої культ.-освітньої установи „Просвіти“, занепад кооперації, одинокого джерела скріплення економічних сил народу. Все це разом впливає на те, що народ не може дивитися критично на справи і нагадує собою 1917-тий рік: „долой войну“ — правильно, „да здраствуєт война до победоносного конца“ — правильно. Це знов дає підставу окремим представникам народу — послам, що одинокі мають можливість їздити проміж народ і збирати людей на віча, доказувати, що народ за ними. Виступає соціяліст, демократ всі за ним виступає безпартійний націоналіст всі за ним, а автономісти теж кажуть, що всі за ними; — бо ото як один виступав на вічу та говорив про власну школу, своїх людей в урядах, своє військо, то народови сльози в очах стали від радости. Розберіть тепер, хто правий. А народови говорити не можна.

Наш народ — це сьогодні вже майже одностайна розбурхана маса, тепер вже й оформлена — українська, що йшла колись до виборів „за Україну“, а сьогодні хвилюється й шукає очима й ловить вухами звуки — куди йти, що робити. — Його земля чекає, коли втишиться буря й устане град слів і впаде на неї дрібний, воскресаючий дощик праці, щоби зародити нові плоди українського життя й культури.

В народі панує тепер один дух і свідомість, що всі Українці під Польщею, що до свого соціального й національного становища є однакової думки. Що більше — сьогодні, як ніколи, панує всюди думка — треба працювати всім разом. Цього не зможуть зломати навіть ті, що сьогодні хочуть закрити народови очі на дійсність і кричать — бий свого буржуа.

На перешкоді того „разом“ стоять головним чином владці краю і нищать кожний прояв руху в напрямі того „разом“. Навіть краєвою товариства на зразок львівської „Просвіти“ не дозволяють заснувати, не то, що інших краєвих об'єднань.

Не диво, що немаючи краєвих товариств і організацій, ми досі ще не стрічали ні одного хочби приблизного огляду нашого громадського руху, не знаємо досі наших розкиданих сил. Тут впливає на яв ще одне явище, як спадок минулого — брак розуміння значіння знати свої сили і брак нестримного, свідомого напору до об'єднаної праці через всі перешкоди. Відмова воевідства на бажанне створити краєвий культ.-освітній орган, рівнається смерті тої ідеї. Знов кожде товариство закопується в своїх місцевих справах і з дня на день очікує якоїсь несподіванки з боку влади. Досі не додумався ніхто, хочби до того, щоб однородні товариства вимінювались своїми протоколами, інформували себе взаємно про хід своєї праці. — Кожде товариство з окрема мусить ломати собі голову над питаннями, які в інших може бути давно розв'язані і які можнаби мати без труду й клопоту. Чи після того може бути дивне, що наші землі і для нас незнані?

Наше завдання сьогодні на тій незнаній землі — зробити її знаною. Наш нарід і тут і в Галичині і всюди, де він тільки є, мусить знати, що ховається в нідрах його незваної області. Мусять це знати й вороги, щоби з народом рахувалися так, як він по своїй силі цього заслугує. Коли знатимемо, що маємо, найдемо і шлях, як його звязати в одно ціле. Гр. Гл.

Похід проти рідної школи.

В городецькому повіті урядувє повіт. шкільний інспектор Едмунд Унольт. Цей панок походить з німецьких кольтоністів.

Патріотизм сїїї оказує в нищенню всього українського. Під його управою самовільно перемінюються українські школи на польські а також заборонюється українській дїтворі говорити й молитися по українськи. Для прикладу наводимо слїдуєчі факти:

Самовільне знесення української школи та заборона української мови.

З Браткович городецького повіту пишуть нам: У нас були до недавна дві школи: 1 з українською, а 1 з польською викладовою мовою.

В сїм році одну школу звинено, а всі діти стягнуто до одної школи, в якій учить одна тільки учителька п. Покінська. Від тьох неділь учить вона виключно в польській мові, заборонюючи дітям в школі молитися по українськи і говорити до неї в українській мові, бо „to szkoła polska”. Зазначується, що в Братковичах на 151 господарств тільки 28 належить до латиників (які всі знають україн-

ську мову і між собою многі з них уживають української мови). І для їх кількоро дїтей є в селі польська школа. Українські діти позбавлені можности побирання науки в рідній мові, а польської мови не розуміють.

Замкнення української приватної школи У. П. Т. в Городку.

Ще в осені с. р. візитував інсп. Унольт нашу приватну школу в Городку. Підчас того сповняв ревно також поліційні функції, бо перешукував торбини шкільної дїтвори, чи не найде часом якої забороненої книжки. Заборонених книжок не найшов, лише у одної дитини найшов малесеньку історію України Андриєнка та хоча ця книжка не була ще заборонена Кураторією — її сконфіскував та гррозив замкненням школи. Опісля — як сам хвалився — спричинив видачу заборони уживання тої книжки. Після того ані разу вже не був на інспекції. Отже на підставі найденної книжочки ще перед її заборонною — подбав о замкнення нашої одинокої української приватної школи. Дотичний рескрипт звучить дословно:

L. 95/pr. Gródek Jagielloński 14. kwietnia 1924. Do Zarządu rusińskiej prywatnej szkoły (na ręce Kierownika p. Stefana Hawryszczka) w Gródku Jagiellońskim.

Ponieważ Zarząd prywatnej szkoły ruskiej w Gródku Jagiellońskim nie stosuje się do rozporządzeń Władz szkolnych i toleruje używanie przez nauczycieli i dźiatwę szkolną ksiązek nieaprobowanych, zięjących nienawiścią do państwa polskiego, przeto Kuratorjum Okręgu szkolnego lwowskiego reskryptem z 8. kwietnia 1924. L. 8114 orzekło na zasadzie § 73 ustawy państw. z 14. maja 1869 Dz. Pr. P. N. 62 oraz stosownie do § 211 regulamin dla szkół ludowych z roku 1909 zamknięcie tej szkoły.

Zawiadamiając o tem Zarząd szkoły zakazuje na zasadzie § 7. ces. rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. U. P. N. 96 dalszego prowadzenia tej szkoły, a to pod rygorem następstw z § 11. cytowanego rozporządzenia, przyczem zwracam uwagę, że zakaz ten obowiązuje z chwilą doręczenia Zarządowi szkoły niniejszego rozporządzenia.

Radca Namiestnictwa i Kierownik Starostwa: Wrześniowski m. p.

Річ ясна — проти того заядження внесено рекурс, українські діти далі учащають до школи не дивлячись на всілякі погрози, а родичі готові її боронити всіма засобами.

Пам'ятайте про українських інвалідів!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК.

Як пробудилося українське народне життя в Галичині за Австрії.

Друга штучка дїдичів і латинського духовенства мала на цілі загарбати Українцям і ті одробини прав, котрі полишали їм губерніяльні постанови. Щоб мати більшість і здобути польську викладову мову в школі, в часі комісії, що їх завданням було означити більшість учеників одного з обрядів, безсоромно виганяли учеників Українців із школи так, що в школах із дітьми обох обрядів звичайно виходила більшість учеників Поляків. На підставі такого „ствердження” діставалася школа під нагляд латинської консисторії.

Були ще й інші шляхи, котрими дїдичі й латинське духовенство старалися не допустити до піднесення освіти серед українського народу. Чортківський окружний уряд зараз того самого року (1818), коли вийшли розпорядки в шкільній справі, доносив до губернії, що домінії закладають в латинських парохіях польські школи й стараються зібрати дотацію на ті школи з приписаних до польської школи (українських) громад. Тому радив, аби з цієї причини позамикати українські цер-

13)

ковні школи, бо й так у них дяки можуть ледви навчити читати й викладають в російській мові. А не помагала ніяка штучка, віддавали домінії в рекрути дяка, що брався вчити дітей, або безправно конфіскували шкільні будинки й містили в них своїх слуг і ремісників.

Одначе не зважаючи на страшні знущення дїдичів і латинського духовенства, не зважаючи на всі їх штучки не допустити української дитини до науки, нерідко українські громади були так перейняті потребою науки в рідній мові, що закладали свої окремі школи. Таким робом із власних засобів удержував наш нарід подвійні школи: одні для Поляків, Німців і Жидів, де вчили по німецьки й по польськи, а другі для своїх власних дітей, де вчили по українськи. Ні одна ні друга школа не могла добре розвиватися. В німецько-польській школі був учитель, але мав мало що учеників; навпаки в українській школі був такий учитель, що сам ледви мало що більше знав ніж читати по українськи й побіч шкільної науки заробляв на свій тяжкий хліб ручною роботою, але він мав звичайно так багато учеників, що вони ледви могли поміститися в маленькій звичайно шкільній кімнаті. І тоді чи з зависти, чи з ненависти до всього, що українське, переганяли слуги дїдича або латинського духовника українських дітей з української школи до польської, де вони марнували роки свої

Не тільки новина, але і правда,

що „Новий Час“ розсилає знову цього місяця всім сталим своїм передплатникам (але не післяплатникам) як місячний дарунок до „Нового Часу“ великий ПОРТРЕТ нашого поета і письменника ІВАНА ФРАНКА.

Легенди про царську родину.

В органі московських мовархівців, щоденнику „Русь“ поміщено віднос прокламації (відозві) яку, як кажуть, повстанський отаман Соловійов розкидає по Сибірі. В тій прокламації кається, що царська родина не вимордована, як то пода-

вали, бо свого часу Соловійов викрав її і умістив в безпечнім місці, де вона і досі знаходиться. Пояснюючи цю прокламацію часопис „Русь“ подає цілий ряд актів, які свідчать, що царська родина дійсно урятована і живе в укріттю.

Кроваве віче в Заболотові.

На день 1-го травня ц. р. скликане було до Заболотова віче. Важкі часи, що невиносимо пригнітають усіх, бажання почути щось нового, довідатися чи є який вихід зі страшного під кожним зглядом положення, порадитися що робити — те все було причиною, що селян-

ство з околиць Заболотова масово прибуло на віче, так що всіх учасників начислювано до 5000. Та в нас кожні збори, а кожне віче вже тимбільше мусять бути уважані за „антипаньствоове згромадження“. Отже зараз поліція в рух, заборона віча і що за тим йде — розігнанне

його поліцією. А коли зібрані вічівики станули в обороні своїх прав, в обороні свободи зібрань та слова, то тоді поліція ужила пального оружия. Стріляно в громаду зовсім невинних людей. І то стріляно не аби як, а так що наслідком того є 2 убитих а 20 ранених. Розуміється зараз треба було з того зробити комуністичну демонстрацію (чому ж не революцію, бо комуністи тільки революції роблять) і поробити ні більше ні менше тільки такі заходи, щоб ратувати „паньство“: зміцнити місцеву залогоу поліції, спровадити зі Снятина комісаря поліції Козакевича з поліціантами та агентами, снятинського старосту Тишковського, шефа слідчої експозитури зі Станіславова, комісаря Лякса зі зміцненою залогою станіславівського та коломийського повітів, цілої підстаршинської школи та сотні скорострільів, ну і наконець спеціального „справоздавцу“ „Газети Поранної“. Цілий хрестоносний похід на те, щоб розігнати безборонне селянське віче. А після того всього, очевидна річ, арештовання і знова понад 100 невинних селян опинилося в тюрмі. Викликають вовка з ліса.

Поневолений народ, який зуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключ від своєї вітчизни

шкільної науки. Бо хочби українська дитина скінчила з найкращим успіхом польську школу, — по чотирьох до шістьох літах, в два—три роки по виході зо школи забувала увесь крам польської й німецької шкільної науки, бо не мала жадної користи з неї ні в буденнім життю ні в церкві.

З останньою бодай лучила українську дитину рідна школа з дяком. Не було тут деколи й букваря, тільки дяк учив читати на старих церковних книгах, що вийшли з ужитку, а азбуку писав високим на стопу уставом на величезних дошках. Але за те в таких місцевостях, напр. на Лемківщині, майже в кожній церкві читали хлопці Апостола, а й багато старих читали Псалтирю або Часослови зо своїх власних книжок.

Незвичайно гарно малює справу української народної школи просьба селян із Залуча з 1840 р. до городенського шкільного надзорця, зазначена вже в адресі: „Будьте ласкаві, приуїнітєся за нами бідними і поратуйтє, аби наша наука в школі на завше наших дітей була“. А в середині булґ така просьба, підписана тридцятьшістьма громадянами Залуча:

„Пречестний уряду намістниче гр. кат. городенский і надзерателю школний!

„Громада наша саме поклала школу і обіцялася платити учителяви і платит, аби наші діти учив читати,

співати і писати. І 15 літ ми сами школу, будинок, утримуємо і діти посилалисами. Ни знати, що ся значит, же наші теперішні дідичі ни любять на нашу школу.

1. Зараз, як прийшли В. В. П. Айвас, Григора Восвудку, котрий в Княжу дякував і діти зачав учити, казали зловити з рекрутами, хоц він горбатий; кричали на него, же без оповіди панської учит діти, а же він казав, же тоє длятого робит, же му духовний каже, бив го і кайдани вковав.

2. Сего року на нашого учителя Даниїла Восвудку, котрий 4 роки наші діти учит, післав двірских слуг з вітом в ночи до школи, запровадив в двір, а рано взяв до арешту і меже рекрутами окував. А належит, аби сес зоставився в громаді і учив діти, бо вже трох братів в жовнірах. До сего разу таке ни віробяли пани нашому учителеви, аж теперішний пан — видимо, же раді би, аби школи ни було.

3. Хлопців, котрі уміют читати, берут до плуга і насміваютєся, мовят: забудеш азбуку. Від плуга ни можут ходити до церкви і через того видят сами пани, же мусят призабувати. І длятого так говорят.

(Далі буде.)

Господня рибка.

(Грецька легенда).

При берегах Криму в Чорному Морю, живе вельми чудна рибка. Вона яйцеватої, плоскої форми, а в величину поміститься свobodно на жіночій долоні. Її тіло окружене довкола густо дрібними, прозорими волосками. Маленька головка, — а в ній зовсім не рибячі очі: чорні із золотими обвідками, незвичайно рухливі. Тіло золотистої краски. А що найбільш вражає в сій рибці, то два пятна, по одному з кожної сторони по середині тіла, величиною в десятак; вони неправильної форми і сильно ярко голубої краски, якої не змалює ніякий артист-малювальник.

Кажуть рибалки, що коли сю рибку хоч на часочок виташити з моря, вона сейчас гине. Се Господня рибка. Про неї склали старі Греки ось яку легенду.

Коли Господь наш, Ісус Христос, воскрес третього дня по Своїй смерті, ніхто не хотів Йому повірити. Бачили много чудес за Його життя, але отсега чуда не могли і боялися признати.

Не повірили Йому апостоли, не повірили ученики, не повірили жени-міроносиці. Тоді приходять

Христос до Своєї Матери. А вона в той час стояла при огнищі і варила рибу на сковороді — готовила обід для себе і рідні. І говорить їй Господь:

— Радуйся! Се я, Твій Син, воскрес із мертвих, як було предсказано в писанію. Мир Тобі!

Але Марія задрожала і стрівожена крикнула:

— Наколи Ти справді мій син Ісус, так зділай чудо, щоби я повірила.

Усміхнувся Господь, що мати Йому не вірить і каже:

— От я возьму сю рибку, що жариться на огні і вона оживе. — Повіриш в мене після сего?

І він доторкнувся Своїми двома пальцями риби, підняв її у воздух і вона в сю мить затрепетала тілом і віджила.

Тоді повірила Мати Господа в чудо і радісно поклонилася воскресшому Синові. А на тій рибці з того часу такі остали по боках тіла два голубі пятна. Се слід Ісусових пальців.

За А. Купріном („Дестригоны“).

Та не тільки з виду, але як то кажуть і з „характеру“. Бо як за польської марки не було гараздів так само і золотий не приніс Польщі золотого життя а навпаки зробив його ще більше прикрим і невиносимим. Приніс він нам всім нову філю доріжні життя.

При нагоді перечислювання та рабункової перемени марок на золоті різні приватні паскарі позаокруглювали в свою користь ціни на свої товари; за приватними мійськими торговцями та купцями пішли різні установи польського самоврядування, які теж не позабули про те, щоби при нагоді цієї перемени щось не заробити.

Він зумів уложити прекрасну для себе реляцію виміни марок на золоті так, що він на цій переміні заробив коштом своїх громадян величезні суми. А з цією переміною позаокруглював він свої почтові і залізничні тарифи та інші державні оплати, які в цей спосіб з введенням золотого підскачили від п'ять до п'ятнадцять проц. в гору.

Рівночасно з введенням золотого підвищено о сто проц. ґрунтовий податок, а о п'ятьдесят проц. промисловий і дохідний податок та інші державні оплати. В наслідок цих податків всі податники приневолені шукати жерела, з якого моглиби заплатити ці нові державні драчки, а тому приневолені вони були підвищувати ціни на всі свої товари.

Один тільки хлібороб не може собі на таке підвищення цін дозволити, дарма, що опийнися він зараз в доволі скрутному положенню.

Він позбувся вже своїх засобів збіжа та входить вже в час переднівку, в той найбільший поганій для него час, коли його шпіхліри стають порожні а рівночасно ждуть його великі веснянні податки, коли у хлібороба великий брак гроша, а рівночасно тиснуть його

податки, та коли у нього нема надії на те, щоби сегорічні збори могли його підратувати.

Такі то гаразди несе нашому хліборобови польський золотий.

Та не тільки Йому. Ті самі високі податки та брак всякого кредиту, повний застій в торгівлі та промислі спричинює день в день нові банкруцтва а з ними разом розстрій і упадок цілого господарського життя.

І коли з одної сторони масмо золотий і чуємо крик і радість з його появою так з другої сторони бачимо як доріжня нищить цей золотий, як вона та і ціле господар-

3000 кілометрів

зіпсутим самоходом і без каплі бензини.

Таку штуку втяв один Американець назвиськом Пакард. Він перебув дорогу 3000 кілометрів з місточка Форт-Скот до місточка Льюс-Анджельос самоходом, якого мотор був зіпсутий, не видавши ні одного шага на бензину і не вмючи до того всего правити самоходом.

Дивна на перший погляд ця історія менче дивує, коли її розказати.

А сталося воно так:

Пакард дістав від одного зі своїх приятелів старий, знищений самохід зі зіпсутим мотором. А хотів дуже дістатися до Каліфорнії — а то дуже далека дорога. Самохід пригодився йому хоч і зіпсутий, бо він використав його на свій спосіб. За останні гроші, які мав, купив сильну, конопляну лину. Тоді винхав свій самохід на дорогу за місто і чекав аж надіде який самохід. Чекати довго не прийшлося, бо в Америці самоходи заступили майже кінні вози. Пакард задержав перезджаючий самохід, розповів тому, що ним їхав, видуману пригоду, що його автомобіль на дорозі зіпсувся несподівано і по-

просив, щоб той дозволив йому причепити свій віз до його і так доїхати до найближчого міста.

Користаючи так з чемности автомобілістів, які ділилися з бідним і поживою, доїхав Пакард аж недалеко місточка Льюс-Анджельос. Тут стрінула його немила пригода. Останній автомобіліст, що тягнув його самохід майже тридцять кілометрів, несподівано станув, відв'язав причепу і лишив Пакарда без харчів і води серед пустині.

Положення було погане. Снека, голод і спрага так ослабили Пакарда, що він думав, що то вже прийшла на нього остання година. На щасте надіхав знова якийсь автомобіліст і побачивши Пакарда в такому нещасливому положенню забрав його з самоходом і дотягнув до Льюс-Анджельос.

Тут-же Пакард і закінчив свою подорож і розповів про свої пригоди кореспондентови одного з великих американських щоденників.

Що прижіє жам золотий?

Ми є зараз свідками, як Поляки дійшла, і їх уряд справляє панахиду своїй польській марці. Після п'ятох літ тяжкого свого життя марка ві-

ське життя, яке виснажене до краю надмірними податками, купи собі з цієї нової польської валюти. Чи буде з неї хосен? тяжко на це відповісти.

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

Свято Шевченка в Дрогобичі.

В сім році відсвяткувало дрогобицьке громадянство дійсно гідно пам'ять незабутнього Тараса.

Можна з радістю ствердити, що дух Шевченка стає дійсно душою всіх установ почавши від найповажніших аж до діточих.

1. Святочна Академія — всего повіту — відбулася дня 3. IV. о год. 12. в пол. в кіновій салі. Брала участь хори: Муз. Інститута в Дрогобичі, Бориславського Ботна, сел. хор зі Стебника, сел. хор з Сілля і хор тов. „Зоря“ з Дрогобича. Всі вивязалися зі свого завдання гідно до вимог, які до поодиноких можна ставити. Вибивався дуже гарний голос п. Дуба (барітон) і п-ні Ящурової (сопран). Кульмінаційною точкою Академії була до глибини розуму і серця потрясаюча промова проф. Галуциньського зі Львова.

2. Святочний Концерт всіх товариств міста Дрогобича відбувся 6. IV. ц. р. о 8 год. вечером в кіновій салі. Точки виконані переважно силами місцевого Музичного Інститута. Хор під управою о. С. Сапруна — дисциплінований і зіспіваний. Головно мужеський хор заслугоє на повне признание. Сольо п. Дуба зробило глибоке вражіння; жалко, що п. Дуб не дається пізнати зі своїм голосом ширшому загалови Галичини. Сольо форт проф. Єдиної виказало опанування техніки п'яністкою і умістність динамічного тінювання — хоча і фортепи сам не конче сприяв. Реферат проф. Ол. Поповича, гарний, в строго академічній стилі, дешо за довгий. Концерт закінчився палкою, гарною промовою о. Ст. Венгріновича.

3. Дня 23. IV. ц. р. відбувся гімназійний Шевченківський концерт в салі Нар. Дому. Визначалося форт. сольо п. Стронської. Хори випали добре.

4. Дітворі шкіл УІТ. відбула Шевченківське Свято дня 7. IV. в Нар. Домі. Шире признание належить проф. Василенкові за його велику працю, котра увінчалася дійсним успіхом у виведенню свята.

5. Дуже гарне вражіння полишив Шевченківський Концерт устроєний дня 13. IV. ц. р. ученицями жін. семінара. Всі точки випали дуже гарно. Видко було працю і дбайливість, так в хоральних і оркестральній точках, як і в гарнім форт. сольо п. Іссель. Хором дірнувала п. О. Годубинка. Річеве вступне слово п. Яхнівної. Гарне вражіння зробили деклямації п. Гавданюківної і дві дівчі.

6. Годиться іще згадати про Тарасове Свято в тісній групі тов-а Жін. Громада, відбуте д. 13. IV. в Нар. Домі. Сама думка устроєння такого свята для своїх членів дуже гарна, так, що в тім случаю по-радно булоб і інчим товариствам піти за приміром Жін. Громади. *Очевидець.*

Вибори в Німеччині

вже відбулися. Про вислід у всіх округах ще нема відомостей, але на основі тих даних які є, можна усвідомити собі, який буде склад німецького парламента.

Участь виборців в голосованню була дуже велика. Голотувало понад 80% управнених, коли напр. в італійських виборах голосувало лише 60% виборців. Значить майже кожний Німець почувався до обов'язку взяти на себе відповідальність за дальшу політику своєї держави. Перемоги великої не віднесла ніяка партія. Щоби утворити правительство мусять деякі партії між собою погодитися, бо котра небудь партія сама більшости не має.

Німецько-совітська сварка

після ревізії в будинку совітської торговельної місії в Берліні (ми писали про це в попередньому числі) відносини між Німеччиною і совітами дуже напружені. Совітський посол справді не виїхав ще з Берліна але Большевики видали розпорядження, на основі якого мають

Побідили скрайні партії, себто націоналісти і комуністи. Побіда їм лежить в тім, що вибрали вони куди більше послів, чим мали їх в попереднім парламента. І так націоналісти мали около 40 послів, а тепер вибрали майже 100. Комуністи мали в попереднім парламента всього 15 послів, а до тепер вибрали 62-ох послів. Втратили натомість соціалісти і людова партія Штрессмана, себто ті, які кладуть і Богови свічку і, чортови огарок.

Який вплив будуть мати вибори на дальшу політику Німеччини напишемо тоді, як прийдуть вже точні відомости про вислід виборів.

бути звинені всі торговельні місії які тепер були в Німеччині.

При ревізії Німці переконалися, що в одній берлінській місії є за-нятих 700 большевиків, головним числом Жидів. Вони звинувачили не так торговлю як пропагандою.

Повстання

тим разом вибухло не на Україні, ані не на Волині, але на Кубі, там де несовісні агенти посилають наших людей на певну загибель. Сили

повстанців виносять понад 7000 людей. Кубанське правительство не може дати собі з ними ради.

В Польщі

всьо по старому. Пашпорти і дальше будуть коштувати 500 злотих на те, щоби ніхто не міг виїздити за границю. А то всьо через „русифікацію“. То на них таке видумали, щоби наші студенти не могли їхати

за кордон вчитися, ані робітники на роботи. А другі народи дивляться на це диво тай хрестяться. 50 злотих пашпорт, а в інших державах коштує 50!

Лисажка жа „Р. Школу“.

Патріотичний вчинок громади Синевідсько вижне.

На перший день Великодних Свят зложили Громадяни села при відправі в церкві 100 мільонів на „Рідну Школу“. Пополудні уладжено похід на могили Укр. Січових Стр. і при тій нагоді зібрано 70 мільонів на Укр. Інвалідів.

Ось вам другі села гарний примір до наслідування! Нехай би кожда громада в Галичині зложила бодай половину з цього, — не журилаб ся „Рідна Школа“ своїм бу-

дучим і не терпілиби біди наші інваліди.

Честь і слава громаді села Синевідська вижнього і парохови о. Левинському.

Чи Ви вже вислали передплату??

Навколо світа в 80 секундах.

Таку величезну дорогу в так короткому часі відбула телеграма англійського короля, якою він подавав до відома цілому світові, що відкрив британську державну виставу.

О 11-тій годині 49 минут і 35 секунд, коли гарматний вистріл звистив відкриття вистави, телеграфічна станія в Wembley (місце де відбувається вистава) вислала до Лондону таку депешу: „В цій хвилині я відкрив британську державну виставу. Юрій”.

В цілій державі пороблено старання, що на той час всі каблі (підводні телеграфічні лінії) були вільні і всі отримання мовби були готові прийняти депешу. З головної телеграфічної станції надано телеграму до Рензансе на південно-західній кінці Англії, звідти до самотнього остро-

ва на Атлантийським океані Тауаї, далше через Нову-Фунляндію до Галіфакс в Америці. З Галіфаксу почала телеграма через Америку до Бамфілд на побережі Спокійного океану, а звідти через малі острови на океані до Сідней. З Сіднею дорогою повід океан переслано її до міста Капштатту в південній Африці, а через остров св. Гелени і Ешеншюу на Атлантийським океані вернула телеграма до Wembley о 11 годині 50 минут і 55 секунд.

Одержану депешу відіслали королеви до королівського павільйону на виставі, де король ще був. Поліція і військо приготували післятєви дорогу так, що король одержав свою телеграму зараз по її наданню. А однакж за той час вона відбула дорогу 30.000 миль.

До чого доходить погоня за поспіхом.

В справі еміграції робітників.

Еміграційний Виділ Центральної Комісії Заводових Союзів в Польщі доносить:

Робітники, які задумують переїхати до радянських республік і там стало в цілях зарібкових замешкати, мають постаратися о дозвіл на це зі сторони польської влади а щойно після одержання цього дозволу внести відповідне прохання до Союзного Центрального Виконного Комітету в Москві та ждати на його відповідь. Це треба звичайно около 3-х місяців.

При тому остерігається всіх інтересованих, що радянські республіки приймають тільки високо кваліфікованих робітників (кромі залізничників) і тільки цих, що виїжджають туди на стало.

При виїзді на роботи до Франції треба предложити: а) доказ польського громадянства і 2) посвідчення того французького підприємства, яке покликало прохачого на роботи. Таке посвідчення має бути потверджене через французьку поліцію і міністерство праці.

Таких самих документів треба і при виїзді на роботи до Англії.

До Канади можуть дістатися на роботи хлібороби і домова служба тільки тоді, коли вони зможуть виказатися контрактом праці, заключеним з канадійським підприємством та афідавітом, потвердженням в Канаді через польського конзуля.

Як відбуватиметься військовою службу і хто буде від неї звільнений?

Після нового польським Сеймом ухваленого військового закону, військова служба в Польщі триватиме повних 2 роки.

Для однорічних є передбачена служба 18½ місяців, з чого 15 і ½ місяців цієї служби мають відбути в часі від половини червня одного до 1. жовтня другого року а прочих 3 місяці підчас літних вакацій слідуєчого року.

Право до однорічної служби матимуть ті, що покінчили з добрим вислідом середню, або на рівні з нею поставлену школу та зложили іспит зрілості.

Про здібність або нездібність до військової служби рішають в I-ій інстанції поборові а в II-ій інстанції т. зв. розпізнавчі комісії, як що в наслідок адміністраційних або судових доходжень виявиться, що

оречення цих комісій були несправедливі, тоді міністр війни може такі оречення уневажнити. Ця постанова є дуже некорисна для бранця, якому на основі австрійських законів прислугувало право самому заскаржити оречення поборових комісій.

Право відрочення часу військової служби прислугує:

1) одинокому кормителєви родини, як що її удержання зависиме є від праці обовязаного до військової служби;

2) та тим особам, які відбувають наукові студії.

За одинокого кормителя треба уважати одинокого сина неспосібних до праці родичів, вдови або вдівця; або одинокого сина неслубної матери або вкінці одинокого ріднього або доріднього брата

Хто з наших передплатників не хоче бути послідним той спішиться з висилкою передплати на май і червень то є до кінця II кварталу.

За пару днів висилаємо портрет Івана Франка, хто до того часу не пришле передплати і не вирівняє всіх залегlostий, то висилку часопису здержимо.

На кредит не можемо давати, бо все мусимо платити згори. Тож спішиться, щоб не було пізно.

неспосібного до праці, без огляду на це, чи походить він зі слубного або неслубного супружества. Як хто з цих законних причин одержав дозвіл та відрочення своєї військової служби а ці причини тривають без змін до дня 1. жовтня цього року, в якому обовязаному до відбуття військової служби минає 23 літ життя — тоді покликають його в тім часі до 5 и місячної військової служби а по її укінченню переносять його до резерви.

Ученики середних шкіл одержують відрочення відбуття своєї служби до 23 року життя а ученики вищих наукових та на рівні з ними поставлених шкіл до 26 року життя.

Прохання на одержання таких дозволів о відрочення військової служби треба буде вносити перед днем бранки.

Особи, звільнені від обовязку військової служби платитимуть окремий військовий податок, висота якого буде означена в пізнішому часі.

ДЕКІВАН.

Добре поради.

Стрелець сотникови в кадрі
На звіті голосить,
Що вже довше тут не буде,
Бо жидів не зносить.

— Та тут, пане сотник,
Так вже розгостились,
Що Гусятин із Бродами
До купи залучили.

Ми на вправи, вони в місто
На прохід, до школи;
Ну, а кіса то ніхто з них
Ще не мав ніколи...

— Як ти жидів, сотник каже,
Так не любиш дуже,
Іди на фронт — там їх нема
Ні одного друже!...

Що пишуть з Канади?

Тепер в Канаді велике безробіття, робітники гурмами, ходять шукаючи за роботами, яких Бог дасть, до того масами приїзджаять емігранти з Англії, Чехословаччини, ну і дещо з Галичини. Та тут вони розчаровуються, бо обіаяних агентами грушок на вербі, нема, а вдійсности приходиться тяжко бідувати. Бо навіть фермері, котрі і потребувають робітників, то платити не хочуть більше чим двацять долярів в місяць що зівсім не вистарчає і на убрание.

Тому добре булоби, щоб той, що хоче виїхати до Канади не їхав

на обіаянки агента, а щоби був певний що має когось із знакомих який буде ним піклуватись в часі безробіття!

Не повинні звертати уваги на захвалювання ріжних агентів, бо це їх обовязок хвалити. Навіть люди на високих становищах помагають проголошувати ріжним компаніям їх інтерес не оглядаючись на наслідки. Нехайже ця замітка буде бодай малою осторогою для тих, котрі на сліпо хочуть виїхати в Канаду, в котрій як раз тепер біда під кождим оглядом! В. К.

„Ломіч“ польської поліції в культурно-просвіткій праці.

З місцевости С. дістасмо повідомленне, що по переведеній контролі в кооперативі, заповів делегат-контрольор в салі читальні реферат на господарські теми. Не були се збори, про які треба спеціально повідомляти Старовство (а в оно поліцію) але цілком звичайні сходини членів.

Прийшло обмаль людей, заледво кільканайцять старших господарів. Треба було зачинати реферат і при тих, що прибули. По кількох мінутах прийшло 2-ох поліцейських і заказали виголошувати реферат, але саля була вже битком

набита, зявилось навіть кілька господинь і багато молоді; повні були сини а також много стояло під вікнами.

Звідомленне Дирекції Народньої Лічницї з діяльности за 1923 рік.

Українська Народня Лічниця існує 21 літ, а своє гуманітарне і культурне завдання ставляла весь час зявдяки жертвенности Митрополита Андрія Шептицького, який відступає безплатно обширну ре-

Референт тому інцидентови був певно дуже радий, що в той спосіб поліція заохотила людей до участі в сходинах. Заповідженне про сходини місцевим священником не мало того впливу, що потрафила зробити поліція. Нема нічого злого щоби не вийшло на добре!

Пишуть нам дальше, що в однім повіті вже третій рік є кілька приватних шкіл УПТ. Пан інспектор всякими способами бажав замкнути ті школи і з початку зломав собі один зуб... А тепер після тих розпорядків які вийшли з ріжних кураторій, знова дуже почав острити зубки на наші школи. Думаємо, що подібно як помогла нам поліція, пан інспектор не тільки не зість наших шкіл, але єще розбурхає отяжеле місцеве населенне, а висліді його затій будуть цілком противні.

Доносять нам зі Скали над Збручем, що місцева поліція зажадала списків членів, з заповіданнем віку, заняття, місця замешкання і часу вступлення в члени читальні, кооперитиви і УПТ.

Шилом і палкою.

Скажені індики.

Ніколи, кажуть, біда не йде сама а все в парі. От в середу були в селі два шандарі (казали, що будуть всіх асекурувати до паньствової асекурації; то значить, ніби до такої, що треба до неї платити а як хата згорить, то паньство дасть всі гроші. Кажуть дурні люди, що то не правда. Але я сам знаю, що одна така хата з паньствової асекурації згоріла і зараз таки пів року тому гроші обіаяли). Були отже в середу два шандарі а в четвер, на другий день, сказилося в селі три собаки.

Одно з другим розуміється не має нічого спільного — але вже якось так випало.

Сказилися і все було би в порядку, але вийт дав знати до старовства, а вже за чотири тижні знов прийшли два шандарі в село і наказали, щоби всі собаки були поприпнані на ланцах. І так сталося.

Такий крик піднесли — собаки розуміється — що аж витримати було годі.

Порадилися люди між собою і зараз додумалися, що то за асекурацію така кара.

Пішли по розум до голови і один по другім раз два заасекуровався або підвисшив вартість своєї асекурації в „Дністрі“ до повної вартости в долярах. Тепер розуміється не має вже ніхто права змушувати їх асекуруватися в ніякій інчій асекурації.

І знов було би все в порядку, як би не вийшла з того смішна історія. Послухайте — а як треба буде сміятися, то я вже вам скажу.

Покусала одна з тих скажених собак два індики в Грицька Зарічного. А ладні були індики. Годовані самим краленим зерном... Покусали і клопіт. Але Грицько не дурний. Не даром то кажуть: дурний не повинен красти.

Міркує Гриць: індики показяться, покусують кури — вийде жінка кури щупати, вкусить курка жінку

і що тоді? Готова ще дітий матечкам до школи післати.

Міркував Гриць, міркував а потім взяв індики і відніс Мошкови. Мошко купив індики на шабас і зів. І нічого йому не пошкодило.

Але як довідалися о тім в селі, то від того часу всі діти давай вигавкувати і вибулькувати за Мошком — нібито він сказився від тих індиків. Сміх на ціле село — аж мусів Мошко зі села утікати. Бо ще до того згоріла йому хата. Кажуть декотрі, що він сам підпалився, бо був асекурований на доляри в „Дністрі“. І „Дністер“ зараз виплатив йому гроші, а Мошко купив дім у місті.

Тоді Грицько зі заздлости — видно таки подзюбали його ті скажені індики — також згорів. Але він був асекурований в паньствової асекурації і тепер тішиться, що дістане багато гроший.

Ось — чи не смішна історія. Смійтесь тепер хто хоче.

В. Бистрий.

лик, д-р Мир. Вахнянин, д-р Іван Куровець; хірургічним д-р Яків Зельцер; жіночих хорів д-р А. Подолінський; очних д-р Г. Гель; шкірних і венеричних д-р Надель; горляних і ушних д-р Жигмонт Зельцер і д-р Куровець; діточих д-р А. Барвинський і д-р Куровець. Д-р М. Музика виконував хемічні і бактеріологічні для хорих Н. Л. — (В 1924 р. проводить відділ шкірних і венеричних хорів д-р Ів. Гриневецький). Всі лікарі сповняли свої обов'язки безплатно. В році 1923 лічено в Н. Л. 7958 хорих, яким надано 20.198 лікарських порад. Після народности було 4577 Українців, 260 Поляків, 609 Жидів, 172 іншої народности як Русских, Німців, Чехів, Югославян. В порівнянню до 1922 р. збільшилося число хорих о 457 а 1138 лікарських порад. — Хорі були переважно зі Львова, львівського і сумежних повітів але лічилися зі всіх повітів східної Галичини, Холмщини і Волині. — На домаганне хорих і постуляти щорічних Загальних Зборів Н. Л. побудовання шпиталю при Н. Л. засновано в цім році особний шпитальний комітет, якого завданням було постаратися о площу і придбанне грошей на будову шпиталю. В цій цілі комітет розвинув широку енергійну акцію в краю і поза границями краю в Чехословаччині і Америці. На цю ціль зібрано доси 2.844.503.580 мп., які звальоризовано і уміщено в банків депозиті, а крім цього збрано в Чехословаччині около 3000 ч. к., які уміщено в Празі в банку. Загальні Збори, які відбулися 31-го марта б. р. висказалися рішучо за дальшим веденням збірок і скорим побудованям шпиталю для потреби хорих а дальше щоби наші студенти медики і молоді лікарі могли образовуватися в різних галузях медицини. Народня Лічниця могла в сім році, завдяки Порадні материй покористуватися кварцовою лямпою для своїх хорих. На Загальних Зборах на дни 31. марта вибрано нову Управу, на чолі якої як голова д-р Мир. Вахнянин а д-р Іван Куровець директор Н. Л. Нововибрана Управа Н. Л. відкликується до жертвенности українського народу з проханям о щедрі датки і записи на цілі Н. Л. і будову шпиталю. Всі грошеві датки треба слати на руки д-ра Івана Куровця, вулиця Вірменська ч. 3.

За Управу Народної Лічниці:

Д-р Мирон Вахнянин голова.
Д-р Іван Куровець директор.
Михайло Галібей секретар.

Визов.

L: 508 924

R. S. M.

Rada Szkolna Miejska we Lwowie,
dnia 4. lutego 1924.

Okólnik. Do Dyrekcji i Zarządów Publicznych i Prywatnych Szkół Powzecznych we Lwowie.

Celem uczczenia walk o uwolnienie Lwowa stoczonych w listopadzie 1918 r. przy pełnym poświęceniu wś ołudziale młodzieży polskiej — Pan Minister rozporządzeniem z dnia 10. stycznia 1924 L. 7/S. zarządził co następuje: Dzień 22. listopada jako rocznica uwolnienia Lwowa będzie wolny od nauki we wszystkich zakładach naukowych położonych na terenie miasta Lwowa i powiatu lwowskiego.

O tem zawiadamia się Dyrekcję (Zarząd) Szkoły w myśl postanowień okólnika Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego z dnia 28. stycznia 1924 L. 229/pr. i poleca: 1) zastanowić się na przyszłość ściśle do powyższego rozporządzenia, 2) okólnik niniejszy wpisać w całości do kroniki tamtejszej szkoły. Zaklika w. r.

Микулинці пов. Тернопіль. (Шевченківське свято У. П. Т. і читальні „Просвіта“). По довгих роках здобулось аж сего року микулинське громадянство на подвійне свято нашого пророка Т. Шевченка. Перше свято відбулось 23. марта 1924 р. Уладило се свято для дітей тов-о У. П. Т. Програму цього свята виконали діти. Точки свята були скромні, але виконані ефективно. Насамперед діти відспівали Заповіт. По відспіванню Заповіту промовив голова тов-а У. П. Т. о. Кароль до дітей і пояснив дітям, хто це Шевченко і чим він є для нас Українців. По промові відспівали діти Щасливий край. Було три деклямації. Землякам Б. Гринченка деклямував Тарас Мартиневич. Суд над Шевченком Б. Ленкого — Зеньо Машталер і Шевченкови — Людмілі Волошки — Ірена Юрчук. Деклямували діти гарно і з оживленням. На кінці діти відіграли одноактівку діточу „Дядько Тарас“. Друге свято уладило Читальня „Просвіта“ для 30. марта для старших. На це свято зложилась мала програма. Заповіт відспівав хор мужеський зложенний на скоро, то для того бо нині ті славні Микулинці співом не мають жадного хору. Винні цьому мішани, які не гідні здобутись, щоби був у нас добрий дїрігент хору, як давних літ. Нарікають на всіх і вся, лише на себе ні. З поза гробу — Б. Ленкого деклямував Т. Мартиневич, потім відіграв аматорський

гурток „Назар Стодоля“ драму Т. Шевченка. На одно і друге свято прибуло дуже мало громадян. Не вміють пошанувати пам'яті народнього пророка. Було би їх дуже много прибуло, якби була тава і забава. *V. S. P. S.*

Озірна, збор вського повіту. (Тарасове свято). День 7 квітня ц. р. запишеться на завжди в пам'яті озірнянських Українців як день небудетний естетичних переживань. Се перший раз — зважени власній недавно побудованій хаті — мали ми спромогу відсвяткувати пам'яті Тараса справжнім „концертом“ на міру великоміських продукцій сього рода. Заслуга се виключив тернопільського Бояна і його дїрігента проф. Василя Безкоровайного, які на проханне місцевого комітету цілу музичну частину обходу взяли на себе і виконали її зі знаною претлажкою. Почалося свято відспіваням „Заповіту“, потім місцевий громадянин о. М. Кузьмич виголосив глибоко обдуману промову, в якій на канві бездоляного Тарасового життя змалював велими плястично велитенську його постать як борця за волю України. Потім йшли, чергуючись, деклямації, спиви і гра на скрипці. Численно зібрана публіка більша частина якої перший раз в життю мала нагоду любоватися правдивим концертом, була немов заворожена. Треба було бачити, з яким захопленням слухали всі чудово виведених сольоспівів п. М. Гирнякової або чарівної гри на скрипці проф. Безкоровайного... Так і хочеться з сього приводу кликнути на адресу всім наших Боянів: Беріть собі приклад з свого тернопільського товарища і йдіть зі своїми концертами до місточок і сіл, шпиріть там культ музики, ублагородійте серця та осолодужте також і „найменшому братові“ своєю пісню його гірку долю!... Зпоміж хорових продукцій найбільше вражінне побіч Степенкового „Заповіту“ зробила на зібраних композиції проф. Безкоровайного: „Народнім лицарям“. Загально подобалася також деклямація малої Гані зі Берестенької, що виголосила зі зрозумінням: „Якби ви знали, панічі...“ По відспіванню національного гимну розійшлися всі домім у піднесеному настрою і з тим вдоволенням в душі, яке дає люднім пережита краса. Значу мимоходом, що величавости свята не зменшила ні трішки ледви завважена неприязність на ньому місцевого гр. кат. адміністратора о. Кутвого. Його поява на концертній салі була би що найвисше викликала здивування, бо ж звісно, що білний Тарас не тішитья ласкою тих, хто інститує на добрі парохії, і отцю адміністраторові не має чога поклонятися йому. *Озерянець.*

Синевідське вижне. Як поліція провокує. З причини весняної повени зірвані мости на Стрию і Онопі і село Синевідське вижне повіта Сколе не має комунікації лиш через залізничний міст. До села належить присілок за рікою Стрий, і коли більша вода, люди лиш через той міст можуть прийти до села і до церкви. І ходили всі довший час не лиш з нашого села, але і з других сіл. Аж на 2-ий день свят зібралася місцева поліція при мості, і як люди надійшли до церкви, арештували всіх до 50 людей, під багнетом казали йти головною уллицею села — навіть поштуркали декого, завели на поліцію, списали протокол і подали на покаранне. То лиш дивне, що ніхто не боронив перед святами переходу, не боронить і тепер; — навіть часом жиди переганяють худобу на торг через міст — а до церкви перейти поліція заборонює і дратує спокійних горожан.

Чк

Ви вже приєднали „Новому Часові“ — бодай одного передплатника?

Календар — Травень.

12. Понеділок (29) 9 мучеників в Кизиці. Правосл. 9 мучеників в Кизиці. ☾ — Схід 3:44. Захід 6:54.
13. Второк (30) † Якова. Правосл. Якова. — Схід 3:43. Захід 6:56.
14. Середа (1) Єремії. Правосл. Єремії. — Схід 3:42. Захід 6:58.
15. Четвер (2) † Бориса і Гліба. Правосл. Бориса і Гліба. — Схід 3:41. Захід 6:59.

Народні приповідки.

Май — волам дай, сам на піч утікай.
Колі місяць Май — кождий собі дбай.
Як випадуть в Маю три дощі добрих,
то дадуть хліба на три годи.
На Гліба-Бориса — до хліба берися.

Що сталося в травні.

13. 1648. реєстрові козаки під проводом Кричевського злучилися з Хмельницьким.
14. 1648. битви на Жовтих Водах.
14. 1857. Шевченко дістає амністію.
15. 1638. перемога Острянців над Польськими під Голтвою.
15. 1848. скасування панщини в Галичині.
15. 1856. ур. письменник Андрій Чайковський.

Видять чуні під лісом... Краківський „Czas“ з 27 квітня 1924. обговорюючи великий київський процес проти членів т. зв. „Центра Дій“, каже так: „Рішуча нетерпимість є засадничою ознакою теперішніх володарів Росії, які не зносять опозиції. Большевицька влада не терпить ніяких нарад, на яких критикувалося совіти та їхні установи. В таких обставинах люди, що думають самостійно, не мають нічної дороги порозумітися між собою, як тільки тайні збори“. А чи не відомо „Czasowi“, як поводить польська влада супроти Українців що опинилися по цей бік рижської лінії? — Лікарю! Вийми наперед поліно зі свого ока, а тоді шойно матимеш право витягати скалку з ока чужого!

До відома студентам Високої Технічної Школи в Данцігу. — Рішенням Сенату тут. Вис. Тех. Школи визначено плати за літній семестер 1924 р. у такій висоті: „Semestergebühr“ — 75 данц. гульдєнів „Institutgebühr“ — 98 д. г., кожда година викладу і вправ по 3 д. г. На числяючи пересічно 40 годин тижнево, буде вносити ціла оплата приблизно 292 д. гульд. т. є. около 52 долари. На якінебудь полєкши нема надії. Допомогова комісія не розпоряджає також майже ніякими фондами. — Данціг, 29. квітня 1924. *Управа.*

Зі світа.

Пежар на Атонській горі. В останньому числі писали ми про те, що на Атонській горі згорів монастир. Дальші відомости подають, що в тім монастирі, що називався Гілемдар, згоріли неоціненої вартости архіви і історичні пам'ятки. Монастир цей був закладений в XV столітті, а церкву того монастиря уважали за найкращу із сербських церкв.

Пенсії для покійників. Не в нас, а в Румунії цим разом стався такий випадок. Румунський міністр освіти звільнив з посади одного шкільного інспектора назвиськом Короні, який ще й перед су-

дом мусітиме стати. За що? За дрібничку. На листі учительських платень він провадив таких учителів, які вже давно помирали або й зовсім ніколи не жили та побирав за них платні і складав розумість, у власну кишеню.

Чудо в Люццано. До місцевости Люццано в Італії напливають тисячі прочан, бо там на руці статуї св. Йосифа появилися каплі крови. Власти думають, що це обман господаря, до якого статуя належить, що він фабрикє ті каплі крови при помочі червоної фарби вмисно щоб притягнути масу людей, від яких він мас чималі доходи. Мимо такої думки властей, жовніри не важилися арештувати господаря, бо прочани робили вид, що колиб його арештовано, то вони рознеслиб жандармів на прах.

Вулицна бійка через дрібничку. На передмістї Тунісу, Аріяна (в Африці) вийшов місцевий жовнір з каварні не заплативши рахунку. Кельнер вибіг за ним, дігнав і упоминався заплати. Прохожі, молоді жида і місцеві уроженці стовпилися зараз, та беручи сторону одні жовніра а другі кельнера, розпочали бійку. Скоро зібралось яких шість тисячв людей. Розлючені місцеві уроженці зігнали свою злість на жидівських склепах і деяких каварнях, які вони цілком понищили. А до бійки була більша охота тому, що і в одних і в других були якраз великодні свята, то всі вони були „під охотою“.

Боротьба з алкоголем в Союзних Державах. З Нью-Йорку доносять, що сконфісковані прогібіційною службою алкогольні напитки представляють сьогодні велику вартість. Згідно з оголошенням останнього тижня виказом, сконфіскований рум, що знаходиться тепер в державних магазинах вартий 10 мільонів доларів. Цей рум сконфіковано почавши від 1 січня н. р. За той час арештовано на території Союзних Держав 2427 осіб за перепачковування алкогольних напитоків і сконфіковано 271 самоходів, якими ті напитки перепачковано.

Зі спорту.

Футбалеві змагання.

Україна — Буй-Тур 0 : 4 (0 : 2).

Спортове Т-во „Україна“ (Тризуб) отворило вкінці футболевий сезон запрохуючи на змагання станиславівський клуб „Буй-Тур“. Гости приїхали в дощ і той дощ супроводив цілі змагання та перестав що йно під кінець match-у. Грище С-Б, виглядало як багно, на якому мяч не хотів котитися, гравці совгалися й обталапалися мов не божі сотворіння. Навіть суддя (А. Л.) був не в гуморі та слабо рушався по грищу. Меч розумісться приніс дефіцит, бо публики зібралася мала жмінка. Але моральне пораженне куди гірше: „Україна“, що протягом останніх літ у всіх стрічах мала самі перемоги, тепер ганебно програла 4 : 0, хоч „Буй-Тур“ приїхав без двох найкращих своїх гравців.

Яка-ж причина цього?

Перш усього станиславівська дружина чудово зіграна і здісціплінована, чого не можна сказати про „Україну“. Склад „Буй-Тура“ такий: Стугутинський (воротар), Сороканюк-Ковальський (залога), Ви-

слоцький, Павловський, Гусак (поміч); Стемпурський, Попель, Козло, Косач, Стасюк — напад. Всі вони кождий на своїм місці грали бездоганно.

Ворота стрілили в 31 мін. Косач, а в 44-ій Козло (чільник). В другій половині Козло в 23 мін, а в 28 Стасюк. Наріжняків було 16 : 2 в користь України, невизисканих через болото.

Гравці „України“ були не в формі, замінний брак тренінгу. Переважно тиснули „Буй-тура“, але стріли до воріт були нешкідливі, а близько не допускала знаменита залога. Двоє воріт завалив прямо заложник Верхола, що замість відбити мяч подав його власному воротареві.

Недільна невдача нехай буде для „України“ наукою, що противника не вільно легковажити та що спорт не є забава, але поважна робота і що без солідної підготовки і без дружної гри „match“ не може випасти щасливо.

Т. Ф.

☞ Кооп. „Сила“ Немирів. Часопис запла. по конєць квітня. Чимскорше вишліть передплату.

Уличний с. Погоріляці. Передплату за март одержали. Чому дальше не присласте?

Чит. „Просвіти“ Личківці. 17 мід. одержали, 10 мід. на Кобзар, який вишлемо як тільки прийде нам з Берліна, а 7 мід. на передплату порохували.

Шумський — Краків. Портрет Шевченка одержите разом з Франком.

Чит. „Просвіти“, Трійциці. Часопис вислаємо Вам два рази в тиждень. Залюгасте за май.

Склярчук, Торське. „Нового Часу“ не здержували. Яких чисел Вам бракує?

Сінчалева, Гр. Конюхи. Заплачено по конєць червня.

Лука Ів. Зарван. Заплачено до половини серпня.

Квіт. Дм. Помор. Заплачено до кінця червня.

Михайлів Юліян. Гроший прислали за мало. До кінця квітня бракує ще 3 зод. (5,40.000) і на май.

Чит. „Просвіти“ Плауча в. Заплачено по конєць мая.

Смеречук О. Зелена. Заплачено по конєць квітня а не мая як Ви думаєте.

Чит. „Просвіти“ Кобилов. Заплачено по конєць червня.

Кооп. „Надія“ Купчин. Заплачено по конєць мая.

Біржевий перегляд. Грошева біржа.

Львів, 8. V. 1924.

Амер. дол. 9,60—9,650.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 9,600.000—9,500.000 Кч 275.000, фран. фр. 6.0.000, франки швейц. 1,800.000, фунт штерл. 40,300.000—40,500.000, фр. бельг. 500.000. — Ліри 410.000. Лей 48—50.000, Австр. кор. 133.

Золото: 20 кор. 39,000—41,000.000, 20 фр. 39,000.000, 10 рублів 51,000.000.

Срібло: кор. 650.000, 5 кор. 3,500.000, фльор. 1,800.000, рублі 2,800.000 копійки за рубль 900.000.

Збіжева біржа.

Львів, 8. V. 1924.

Кр. пшен. з 1923, 37,—38,000.000. Жито з 1923, р. 21,—22,000.000, Броварняний ячмінь з 1923 22,—24,500.000.— Овес з 1923, р. 22,—23,000.000. Горох пільний 0,000—00,000.000. Горох Вікторія 00,000.000 міл. Пшенична мука 40% „О“ 00,000.000, 55% „1“ 00,000.000, 70% „4“ 00,000.000. Житня мука 60% 00,000.000, 70% 00,000.000. гречана каша 00,000—00,000.000, фасоль біла 00—

00,000.000. Фасоль краса 00—00,000.000. — Ціни розуміються за 100 kg. без споживного податку. Місце, станція закладання.

Ринок.

Хліб 1 кг. 500.000, м'ясо волове 3,000.000 свиняче 2,800.000, теляче 1,600.000, солонина 000.000—3,400.000, сало 3,600.000, смалець 3,400.000 масло десерове 9,000.000, масло кухонне 7,500.000, сир 1,800.000 яйця 1 шт. 150.000, сметана 1 літра 2,600.000, молоко 100.000, 1 кг. меду 3,000.000, бураки 1 гк. 150.000, цибуля 350.000, часник 1 головка 100.000, яблука 1 кг. 1,500—2,000.000, курка від 7,000—10,000.000, качка 8,000—12,000.000, гуска 18,—20,000.000.

ОЦОВІСТКИ.

„Рідна Школа“ зложили в мільйонах мп.: Коцан Петро, Ладзіне „5, Пукач Юл. Стрий (крім 1%) 5, Пізноук Тимотей, Стрий 5, Сабарай Марія 3, Др. Турянський 2, Др. Голубович 5, учит. Титорівна Текля 5, уч. Мазуранчиківна Текля 5, учит. Коцьод Михайло 10, учит. Шкварок Василь 10, Грушів нов. Дрогобич, гроші зібрані з добро-

вільних датків від свідоміших громадян 22, учит. Мазуранчиківна Текля 10, учит. Струк Іван, Спичи 1,5, Др. Раковський замість алькоголю 10, Читальня „Просвіта“ Якторів 300.000, Ціцюра Михайло з Устя Зеленого 5, Гікавий Михайло, замість витрати на привітання зі святами рідні і найближчих приятелів 5, Евст. Борса, Платоничі 3, Рудакевич Осип, Дверник 1.

Укр. інваліди. Пізноук Тимотей, Стрий 5 міл. Читальня „Просвіти“ Девятники 450 зол.

Політ. емігранти. Др. Турянський 4, дир. М. Демчук, Перемишль 20, уч. Антонів Мих. Стебник 5, О. Л. зі Станиславова 3 міл.

Політ. в'язні. Пізноук Тимотей, Стрий 5, Чит. „Просвіта“ в Поториці 7 міл.

Укр. університет. Дир. М. Демчук 31,640.000, Грушів, пов. Дрогобич, гроші зібрані з добровільних датків від свідоміших громадян 22 міл.

Пресовий фонд. Кум Мацько 2, Я. Нестор 5, Птаха 5, Свобідний 3, Владзя Г. 2, Научук Петро, Волинь 4,5, Григорій Зубик, Жовква 1,1, Калинець Сильвестер 5, Нестор Яків, Львів 278 зол. Скригота Іван замість напиктів на Великдень 3.

Все і всюди покличуйтеся на оголошення в „Новім Часі“!

ОГОЛОШЕННЯ.

НОТИ до співу й на оркестру, мішані й мужеські хори, висилає: Музична Накладня **ТОРБАН**, Львів, вул. Осолінських 6. 8—10

НА ЛІТО! Хто хотів би віддихати свіжим карпатським воздухом над рікою Черемошем близько ліса. Має до відступлення кілька кімнат в **ДОВГОПОЛІ** почта Устеріки пов. Косів. — П. Гулейчук, торговля мнш. товарів.

Бляха поцинкована до криття дахів, праси до виробу дахівок, **цемент, вапно, дошки і папу**

поручає 21—30

„ПІЛЬОТ“ Львів, вул. Баторого ч. 4.

Комунікат

в справі залеглих передплат на „Народню Просвіту“

До якого стану доводить байдужність і необовязковість деяких чинників — доказом предложений Головному Виділові виказ залеглих передплат за час від 1922 року. — Вони виносять за 1922 — один мільярд, за 1923 р. п'ять мільярдів, а за 1924 р. три мільярди марок. Це робить разом дев'ять мільярдів. — Адміністрація „Народної Просвіти“ вишле усім, хто тільки залягає з передплатою, рахунок враз з чеком. Головний Виділ висказує повну надію, що всі упімнені виконують свій обовязок, вирівнюють передплату і не наразять Т-ва на таку велику втрату. — При цій нагоді ще раз звертається Головний Виділ до всіх передплатників, аби на будуче були правдивими передплатниками.

У Львові, дня 5. мая 1924.

М. Галушинський,
голова.

С. Магалає,
заст. секр.

Перший український магазин меблів
КОСМИ ДУДИ
в **ТЕРНОПОЛІ**, вул. Домініканська 1.
(ріг Третого Мая)

має на складі: СПАЛЬНІ, ІДАЛЬНІ, САЛЬОНОВІ ГАРНІТУРИ, БЮРОВІ УРЯДЖЕННЯ, МЕБЛІ ГНУТІ, КУХОННІ КРЕДЕНСИ, СТОЛИ І КРІСЛА. Приймає замовлення на нові роботи як також направи і відновлювання всяких меблів по приступних цінах.

ЗАЯВА.

Пан Василь Боднар і його жінка п-ні Параска Боднарова, бувши учителями вселюдної школи в Слободі рунгурській, печеніжинського округу, маючи якісь особисті жалі, обвинюють мене перед Громадянством Покутя о денунціяцію, якою я мав донести шк. інспекторови про запавші ухвали на загальних зборах бувшого окр. відділу „Взаємної Помочі українського учительства“ в Яблоніві, що відбулися в червні 1923 р., не щадячи при тім негуманних призивів на мою особу. Я, як бувший старшина австрійської а відтак української армії, відкликаюся до всього українського громадянства з заявою, що я про ніякі збори ніяким властям не доносив і що клевети п-ва Боднарів є цілком безвідставні. Довідавшись про клевету, кинену на мою особу, я б. XII. 1923 написав до п-ва Боднарів лист з жаданнем вняшення справи, на що й до нинішнього дня відповіді не дістав, а п-во Боднарів плянують енергічно на мене загальний бойкот і називають тими призивами.

Проте публично звизаю п-во Боднарів, щоби в протязу місяця відкликали у всіх українських часописах кинену на мене клевету в протиннім случаю віддам справу судови, евентуально шк. Кураторії. Рівночасно звизаю п-во Боднарів, щоби перестали займатися обмовами невинних людей, бо це не відповідає етиці культурної людини.

Березів вижний, 30. IV. 1924.

Михайло Васкула, учитель.

Ціна „Театральна Бібліотека“ (50 пєс) 10 зол. або 2 долари.

ПОЗІР!

Аматорські гуртки!

Вийшли з друку слідуєчі праці, необхідні для кожної Читальні, для кожного, хто дає театральні вистави на селі:

Будова сцени, практичний з 24 ілюстраціями.

Про НАРОДНІ УКРАЇНСЬКІ КОСТЮМИ

Про ТЕАТРАЛЬНУ ХАРАКТЕРИЗАЦІЮ

Ювілей, 1 актова комедія.

Усі праці 2 мільйони мп., або 1 золотий і 10 грошів. — Гроші висилати на адрес: **Гр. Гануляк Львів, Куркова ч. 10.** Тамже дістанете всі інші театральні пєси для народніх сцен.

Найвигідніша, найшвидша та найбезпечніша переправа до Бразилії і Аргентини

Аффідавітів не треба!

Смачний і обильний харч. Ціна карти 75 долярів. Заграничний паспорт 25 зол. польських.

Найдокладніших порад в справі виїзду одержите як устно так письменно і то безплатно кожодчасно в наших бюрах

Львів
пл. Більчевського 1.
(пр. Городецької ч. 7.)

Королівсько-Голландський Льюїд

Тернопіль
вулиця 3-Мая
ч. 9.

Миляра фахового з свідоцтвами і рекомендаціями пошукується під добрими умовами. — Згодошення письменно до Адм. „Нового Часу“ під „Миляр“.

Випродажа

різних електричних ламп о 50% дешевше від торгових цін

ФАСЛЕР,
Львів, Сикетуєвка 29.

Жарівки економлять електричну струму по 1,500.0.0 мп.

„ДИНАМО“

КОНЦЕС. ПІДПРИЄМСТВО
ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНЕ І МЕХАНІЧНЕ
Львів, КОПЕРНИКА ч. 16.

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
Львів, вул. КОПЕРНИКА 16.

ПОСИДАЄ СТАЛО ВСЯКІ МАШИНИ ПО КОНКУРЕНЦІЙНИХ ЦІНАХ.

Для млинів, тартаків, горалень, рільництва, металевого і деревного промислу, самоходи особові і тягарові, повози і люксові карети. — Динамо-машини. Мотори. — Сильники ропні, ссучо-газові і нафтові. КОШТОРИСИ І ТЕХНІЧНА ПОРАДА НА ЗАДАННІ. — ДОСТАВА СЕЙЧАС.

Електроікус: міста, села, тартаки, горалень, і млини власними машинами.

Відділ електромеханічний для будови роздільних таблиць, направа різних машин і електричних апаратів.

Найшвидше джерело для заступу різних електричних матеріалів першорядн. загр. фірм. Економлять жарівки.

ЦІНИ І КОШТОРИСИ НА ЗАДАННІ.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І РІЛЬНИЦТВА:

Електр. сильники „ЕЛЬМО“, даються примінені до кожної машини в рільництві і промислі.

Січкарні, лькономобілі, молотілрні, плуги, ропні і нафтові сильники, агрегати, трамвайні. Будова млинів, тартаків і горалень. НАЙСОЛІДНІШЕ ДОСТАВЛЯЄ:

СТАЛА ВИСТАВА МАШИН
Львів, вулиця КОПЕРНИКА 16.

„ІНГ“

МІЖНАРОДНЕ
ТОРГОВЕЛЬНЕ І ПРОМИСЛОВЕ ТОВ.
ТОВ. з ОБМ. ПОР.

ДОСТАВЛЯЄ ЗІ СКЛАДУ У Львові:

Комплетні урядження млинів, ВАЛЬЦІ „ДАВЕРІО“ Ціріх, ЛУЩАРКИ „МАРС“ патент „КАСПАР“, ориг. швейцарську газу марки „РАЙФ ФРАНК“, ТУРБІНИ Франціса, мотори ДІСЛЯ, лькономобілі і т. п.

Львів,

ПОДЛЕСКОГО 8/11.

ТЕЛЕФОН 413, 1236 і 1086.

Телегр. адр. „ІНІВ-ЛьВІВ“.

52

Передплата: В краю з поштовою пересилкою **місячно 1 зол. 40 сотників (гроши) (2 міль. 520 тис.)**. — **Чвертьрічно 4 зол. 20 с.** (7 міль. 560 тис.) — Для всіх заграничних країв річно 4 ам. доляри або їх рівновартість в інчій валюті. — З Америки, Канади, Бразилії і пр. країв Нового Світа приймається тільки річну передплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Австрії, Чехословаччини і т. д. приймається найменше чвертьрічну передплату.

Гроші: З краю належить посилати поштовими переказами або чеками Почтової Каси Економії ч. 152.604. — Зі заграниці порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підвалас ч. 7.

Оголошення: В рубриці оголошення: ціла сторінка коштує 70 зол., пів 38 зол., $\frac{1}{4}$ — 20 зол., $\frac{1}{8}$ частина сторінки 12 зол. — **МЕНЧІ І ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ:** Вірш одної анонсової шпальти 1 птм. висоти — 5 грошів (сторінка має 6 шпальт анонс.). — **ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ:** За одно слово або його місце 3 гроши. — Всі оголошення в тексті 50% дорожчі. На першу сторінку оголошень не приймається. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доведового примірника.